

Çevre ve Orman Bakanlığında:

**Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının
Kontrolü Yönetmeliği**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Hukuki Dayanak, Tanımlar

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı; hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının çevreye zarar vermeyecek şekilde öncelikle kaynaktan azaltılması, toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesine ilişkin teknik ve idari hususlar ile uyulması gereken genel kuralları düzenlemektir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik; kaynakları ve bileşenleri Ek-1’de detaylı olarak belirtilen, beşeri faaliyetler ve doğal afetler sonrasında meydana gelen hafriyat toprağı ile inşaat ve yıkıntı atıklarının, üretildikleri yerlerde ayrı toplanması, geçici olarak biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması, değerlendirilmesi ve bertaraf edilmesine ilişkin esasları kapsamaktadır.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 2872 sayılı Çevre Kanununun 8, 11, 12 ve 15 nci maddeleri, 4856 sayılı Çevre ve Orman Bakanlığı Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9 uncu maddesinin (d), (h), (o), (p) ve (s) bentlerine, [5393 sayılı Belediye Kanununun 15 maddesine](#) ve [5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun 7 nci maddesine](#) dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen;

Bakanlık: Çevre ve Orman Bakanlığını,

Kanun: 2872 sayılı Çevre Kanununu,

Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği: 14/03/1991 tarihli ve 20814 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmeliği,

Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği: ~~27/08/1995~~ [14/03/2005](#) tarihli ve ~~22387~~ [25755](#) sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmeliği,

[Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik: 26/03/2010 tarihli ve 27533 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmeliği,](#)

[Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik: 29/04/2009 tarihli ve 27214 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmeliği,](#)

[Atık Yönetimi Genel Esaslarına İlişkin Yönetmelik: 05/07/2008 tarihli ve 26927 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Yönetmeliği,](#)

Hafriyat Toprağı: İnşaat öncesinde arazinin hazırlanması aşamasında yapılan kazı ve benzeri faaliyetler sonucunda oluşan toprağı,

İnşaat Atıkları: Konut, bina, köprü, yol ve benzeri alt ve üst yapıların yapımı esnasında ortaya çıkan atıkları,

Yıkıntı Atıkları: Konut, bina, köprü, yol ve benzeri alt ve üst yapıların tamirâtı, tadilatı, yenilenmesi, yıkımı veya doğal bir afet sonucunda ortaya çıkan atıkları,

Tehlikeli İnşaat ve Yıkıntı Atıkları: İnşaat ve yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan ve benzeri zararlı ve tehlikeli atıkları,

Asfalt Atığı: Yol, havaalanı pisti ve benzeri yapıların tamirâtı, tadilatı, yenilenmesi ve yıkımı sırasında ortaya çıkan ve bünyesinde asfalt, zift, doğal polimer ve benzeri malzeme bulunan atıkları,

Bitkisel Toprak: Bitki gelişimi için organik ve inorganik madde ile hava ve su sağlayan toprağı,

Atık Yönetimi: Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının kaynağında ayrılarak toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, tekrar kullanılması, geri kazanılması ve depolanması işlemlerini,

Kriz Merkezi: Doğal afet sonrasında mahallin en büyük mülki amirinin başkanlığında ilgili kurum/kuruluşların katılımı ile oluşturulan komisyonu,

Denetim Personeli: Bakanlığın merkez ve taşra teşkilatı ile, belediyelerin denetim personellerini ve Çevre Kanununun 12 nci maddesine göre yetki devri yapılmış kurum ve kuruluşların personellerini.

Seçici Yıkım: Konut, bina, köprü, yol ve benzeri alt ve üst yapıların yıkımı öncesinde ve sırasında içindeki yabancı ve geri kazanımı mümkün olmayan maddelerden ayıklanması ve yıkımın belirli ölçülerde ve kontrollü olarak yapılmasını,

Taşıma ve Kabul Belgesi: Ek-2'de yer alan belgeyi,

~~Depolama/Geri Kazanım Tesisi İzin Belgesi:~~ Hafriyat Toprağı Sahası/ Geri Kazanım Tesisi Belgesi: Ek-3'de yer alan belgeyi,

Taşıma izni: Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını depolama sahalarına ve geri kazanım tesislerine taşımak için mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amirden mücavir alan sınırları içerisinde belediyelerden alınan izini,

Geçici depolama: Atıkların geri kazanım ve nihai bertaraf tesislerine ulaştırılmadan ya da çıkarıldıkları alanda tekrar kullanmadan önce, çıkarılacak hafriyatı alabilecek kadar kapasitesi bulunan alanlarda güvenli bir şekilde depolanmasını,

ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel İlkeler, Görev, Yetki ve Yükümlülükler

Genel İlkeler

Madde 5 — Hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının yönetimine ilişkin genel ilkeler şunlardır;

a) Atıkların kaynağında en aza indirilmesi esastır.

b) Bu atıkların yönetiminden sorumlu kişi, kurum/kuruluşlar, atıkların çevre ve insan sağlığına olabilecek zararlı etkilerinin azaltılması için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdürler.

~~c) Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanılması ve özellikle alt yapı malzemesi olarak yeniden değerlendirilmesi esastır.~~ Hafriyat toprağı öncelikle dolgu, rekreasyon, katı atık depolama alanında günlük örtü ve benzeri maksatlarla kullanılır. Bu kapsamda, hafriyat toprağı için Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmeliğin Madde 2 – (2) (b) bendi gereğince alan ıslahı, restorasyon veya dolgu maksatlı ve düzenli depolama tesislerinde inşaat maksatlı kullanımında, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümleri uygulanmaz. Ancak, inşaat ve yıkıntı atıkları öncelikle geri kazanılır, düzenli depolanacak ise, Atıkların Düzenli Depolanmasına Dair Yönetmelik hükümlerine uyulmak zorundadır.

d) Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının karıştırılmaması esastır.

e) Sağlıklı bir geri kazanım ve bertaraf sisteminin oluşturulması için atıkların kaynağında ayrılması ve "seçici yıkım" esastır.

f) Bitkisel Toprağın ayrı biriktirilmesi ve kullanılması esastır.

g) Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, atıklarının bertarafı için gerekli harcamaları karşılamakla yükümlüdürler.

Bakanlığın Görev ve Yetkileri

Madde 6 — Bakanlık;

a) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan atıkların yönetimine ilişkin program ve politikaları saptamak, Yönetmeliğın uygulanmasına yönelik işbirliğı ve koordinasyonu sağlamak ve gerekli idari tedbirleri almakla,

b) Geri kazanılmış ürünlerin kullanımını özendirmekle,

c) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan atıkların oluşumundan bertarafına kadar yönetimlerini kapsayan bütün faaliyetlerin kontrolünü ve denetimini yapmakla, yükümlüdür.

Mülki Amirlerin Görev ve Yetkileri

Madde 7 — Mahallin en büyük mülki amiri [Valilik adına illerde İl Özel İdaresi, ilçelerde kaymakamlıklardır.](#)

a) Belediye mücavir alan sınırları dışındaki hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirlemek, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmekle,

b) Belediye mücavir alan sınırları dışındaki hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri ile depolama sahalarına izin vermek ve gerektiğinde bu izni iptal etmekle,

c) Belediye mücavir alan sınırları dışındaki hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini [Mahalli Çevre Kurulunda](#) belirlemekle,

d) Belediye mücavir alan sınırları dışındaki hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları için toplama, taşıma hizmeti verecek firmaların adresleri ve telefon numaraları ile nakliye bedellerini halkın bilgileneceğı şekilde ilan etmekle,

e) Bu Yönetmelik kapsamında yer alan atıkların oluşumundan bertarafına kadar yönetimlerini kapsayan bütün faaliyetlerin kontrolünü ve denetimini yapmakla,

f) Toplanan inşaat/yıkıntı atıklarını öncelikle altyapı çalışmalarında kullanmak/kullandırmakla,

g) İl sınırları içinde oluşan, toplanan, geri kazanılan ve bertaraf edilen hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları ile ilgili istatistiki bilgileri belediyelerden ve İl Özel İdaresinden temin etmek ve yıl sonunda [İl Çevre ve Orman Müdürlüğü aracılığıyla](#) Bakanlığa göndermekle,

h) Doğal afetler sonucunda oluşacak atıkların yönetimi ile ilgili esasları belirlemek, bu amaçla Kriz Merkezi oluşturmak ve olası doğal afetlere karşı önceden [il geneline hitap edecek şekilde mülki amir koordinasyonunda belediyelerin de katılımıyla](#) afet atık yönetim planlarını yapmakla,

ı) Belediye mücavir alan sınırları dışındaki atık taşıma izin ve belgelerini vermekle,

i) Hafriyat toprağı sahası, inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri ile geçici depolama alanlarına izin verilirken mülki amir koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlardan bir komisyon oluşturularak yapılacak başvuruları incelemek ve sonuçlandırmakla, yükümlüdürler.

Belediyelerin Görev ve Yetkileri

Madde 8 — İl belediye mücavir alanı içerisinde il ve ilçe belediyeleri, büyük şehirlerde büyükşehir belediyeleri, büyükşehir belediyeleri dışında ise ilçe belediyeleri,

a) Hafriyat toprağı, inşaat/yıkıntı atıkları ile doğal afet atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması, geri kazanılması ve bertarafı ile ilgili atık yönetim planlarını [il](#)

geneline hitap edecek şekilde mülki amir koordinasyonunda tüm belediyelerin katılımıyla hazırlamakla,

b) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri sahaları ile depolama sahalarını belirlemek, kurmak/kurdurtmak ve işletmek/işlettirmekle,

c) Depolama sahası yerinin seçimi, inşaatı veya işletilmesi sırasında çevre ve insan sağlığını olumsuz etkilemeyecek şekilde gerekli tedbirleri almak veya aldurtmakla,

d) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, taşınması ve bertaraf bedelini belirlemekle, **belirlenen bu bedelin MÇK onayına sunularak nihai kararın verilmesi,**

e) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları için toplama, taşıma hizmeti verecek firmaların adresleri ve telefon numaraları ile nakliye bedellerini halkın bilgileneceğı şekilde ilan etmekle,

f) Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının toplanması, geçici biriktirilmesi, taşınması ve bertaraf faaliyetlerini denetlemekle,

g) Belediye sınırları içindeki hafriyat toprağı **sahası** ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesislerine ~~ile depolama sahalarına~~ izin vermek ve gerektiğinde bu izni iptal etmekle,

h) Toplanan inşaat/yıkıntı atıklarını öncelikle altyapı çalışmalarında kullanmak/kullandırmakla,

ı) Belediye sınırları içinde oluşan, toplanan, geri kazanılan ve bertaraf edilen hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarına ilişkin istatistiki bilgileri yıl sonunda **İl Çevre ve Orman Müdürlüğü aracılığıyla** Bakanlığa bildirmekle,

j) Doğal afet atıklarının yönetimi konusunda valilik koordinasyonunda oluşturulan Kriz Merkezi kararlarını uygulamakla,

k) Hafriyat toprağı sahası, inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım tesisleri ile geçici depolama alanlarına izin verilirken mülki amir koordinasyonunda ilgili kurum ve kuruluşlardan bir komisyon oluşturularak yapılacak başvuruları incelemek ve sonuçlandırmakla,

l) Belediye mücavir alan sınırları içerisinde taşıma izin ve belgelerini vermekle,

m) Kendi sınırları içerisinde yapılacak yıkım faaliyetlerine izin vermekle,

yükümlüdürler.

Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atıkları Üreticilerinin Yükümlülükleri

Madde 9 — Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları üreticileri,

a) Atıkların çevre ve insan sağlığına yönelik olumsuz etkilerini, bu Yönetmelik hükümlerine uygun olarak en aza düşürecek şekilde atık yönetimini sağlamakla,

b) Atıkların oluşumu, taşınması ve depolanması aşamalarında gerekli izinleri ve ~~onayları~~ **lisansları** almakla,

c) Faaliyetleri sırasında atıkları bileşenlerine göre ayrı toplamak, geri kazanmak, biriktirmek ve atığın içinde zararlı, tehlikeli ve yabancı madde bulundurmamakla,

d) Faaliyete başlamadan önce, atıkların taşınması ve depolanması ile ilgili olarak EK-2'de verilen Atık Taşıma ve Kabul Belgesi'ni almakla,

e) Atıklarını belediyenin veya mülki amirin izin verdiği geri kazanım veya depolama tesisi dışındaki yerlere dökmemekle,

f) Atıklarının yönetimi amacıyla yapılacak harcamaları karşılamakla,

g) Atıkların oluşumu, taşınması ve depolanması aşamalarında meydana gelebilecek kazalarda oluşacak zararı tazmin etmek ve kaza sonucu oluşacak kirliliğı gidermekle,

h) Hafriyat toprağının tekrar kullanımı, geri kazanımı vb. durumlarda gerekli izinleri almakla, bitkisel toprağı ayrı biriktirmekle,

yükümlüdürler.

Depolama Sahası İşletenlerin Görev ve Yetkileri

Madde 10 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Hafriyat Toprağı Sahasını İşletenlerin Görev ve Yetkileri

Madde 10 — Hafriyat toprağı sahalarını işletenler,

- a) Sahayı Yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak projelendirmek, gerekli izinleri almak ve inşa etmekle,
- b) Sahayı Yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak işletmek ve faaliyetin sona ermesini müteakip rehabilitasyonunu yapmakla,
- c) Sahanın inşaatı, işletilmesi ve kapatılması sonrasında çevre ve insan sağlığını olumsuz etkilemeyecek şekilde gerekli tedbirleri almakla,
- d) Belediyenin veya mülki amirin izin verdiği toplama ve taşıma firmalarının hafriyat toprağı ile Atık Taşıma ve Kabul Belgesi olan hafriyat toprağını sahaya kabul etmekle,
- e) Hafriyat toprağının tesise girişinde depolama işleminden önce incelemesini yaparak taşıma ve kabul belgesindeki bilgilerin doğruluğunu kontrol etmekle,
- f) Sahaya hafriyat toprağı dışında atık kabul etmemek ve aksi durum oluştuğunda idareye bildirmekle,
- h) Hafriyat toprağının depolanması sırasında gerekli güvenlik önlemlerini almakla,
- ı) Depolama sahasına getirilen hafriyat toprağının miktarı, üretim yeri, getiriliş tarihi ve araç plakası gibi bilgileri düzenli ve doğru olarak bilgisayar ortamında kayıt altına almak, bu bilgileri belediye, mahallin mülki amiri ve Bakanlığın incelemesine hazır bulundurmamakla,
- j) Kriz Merkezi kararlarına uymak ve işbirliği yapmakla, yükümlüdürler.

Geri Kazanım Tesisi İşletenlerin Görev ve Yetkileri

Madde 11 — Geri kazanım tesislerini işletenler,

- a) Geri kazanım tesisini Yönetmelikte belirtilen esaslara uygun olarak projelendirmek, gerekli izinleri ve lisansları Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisanslar Hakkında Yönetmelik kapsamında almak ve inşa etmekle,
- b) Projeye uygun olarak kurulan tesisi Yönetmelikte belirtilen esaslara doğrultusunda hazırlanmış işletme planına uygun olarak işletmekle,
- c) Geri kazanım tesisinin inşaatı, işletilmesi ve kapatılması sonrasında çevre ve insan sağlığını olumsuz etkilemeyecek şekilde gerekli tedbirleri almakla,
- d) Belediyenin veya mülki amirin izin verdiği toplama ve taşıma firmalarının atıkları ile Atık Taşıma ve Kabul Belgesi olan atıkları tesise kabul etmekle,
- e) Atığın tesise girişinde incelemesini yaparak taşıma ve kabul belgesindeki bilgilerin doğruluğunu kontrol etmekle,
- f) Geri kazanım tesisi ile depolama sahasına kabul edilmesi ve depolanması yasak olan atıklar ile bu atıklarla karışmış inşaat/yıkıntı atıklarını geri kazanım tesisine kabul etmemek ve durumu idareye bildirmekle,
- g) Atıkların geri kazanılması sırasında gerekli güvenlik önlemlerini almakla,
- h) Geri kazanım tesisine getirilen atığın miktarı, cinsi, üretim yeri, getiriliş tarihi ve araç plakası gibi bilgileri ve geri kazanılan malzemenin türü miktarı vb. bilgilerin düzenli ve doğru

olarak bilgisayar ortamında kayıt altına almak, bu bilgileri belediye, mahallin mülki amiri ve Bakanlığın incelemesine hazır bulundurmakla,

- 1) Kriz Merkezi kararlarına uymak ve işbirliği yapmakla, yükümlüdürler.

Kriz Merkezinin Görevleri

Madde 12 — Kriz Merkezi,

a) Olası bir doğal afet öncesinde, oluşabilecek atıkların yönetimiyle ilgili planlamalar yapmakla,

b) Oluşabilecek atık miktarı ile bunların kaldırılması ve taşınması için gerekli araç-gereç ve ekipmanı belirlemekle ve kullanımıyla ilgili koordinasyonu sağlamakla,

c) Oluşacak atıkların depolanacağı uygun alanları Yönetmelikte belirtilen esaslara göre önceden tespit etmekle, mevcut depolama ve geri kazanım tesisleri ile koordinasyonu sağlamakla,

- d) Çalışmaları hakkında Bakanlığa bilgi vermekle, yükümlüdür.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Geçici Biriktirme ve Toplamaya İlişkin Esaslar

Genel Esaslar

Madde 13 — Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının, üretici ve taşıyanları tarafından belediyelerin veya mahallin en büyük mülki amirinin gösterdiği ve/veya izin verdiği hafriyat toprağı sahası, geri kazanım ve depolama tesisleri dışında denizlere, göllere, akarsulara veya herhangi bir yere dökülmesi ve dolgu yapılması yasaktır. **Ancak geçici depolama ve dolgu amaçlı hafriyat toprağı, inşaat ve yıkıntı atıklarının kullanılması gerektiğinde uygulama projeleri İl Çevre ve Orman Müdürlüğü tarafından onaylanır.**

Faaliyetleri sonucu hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarının üretimine neden olacak özel veya resmi kişi, kurum ve kuruluşlar; bu atıkların üretilmesinden önce ilgili belediyeye/mahallin en büyük mülki amirine başvurarak gerekli izinleri almak, atıklarını bu Yönetmelikte belirtilen usul ve esaslara göre bu mercilerin göstereceğı geri kazanım/depolama sahasına taşınmasını sağlamakla yükümlüdürler. Bununla ilgili işlemler 23 üncü maddede belirtilen esaslara göre yapılır.

Yapılan denetimlerde hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarını Yönetmelikte belirtilen esaslara aykırı olarak çevre kirliliğine neden olacak şekilde alıcı ortama verdiği tespit edilen üretici, taşıyıcı ve depolayanlar hakkında 46 ncı maddede belirtilen cezai işlemler uygulanır. Ayrıca tespit edilen eksiklik veya kirlilik, tebliğ edilen süreler içinde giderilmezse bu atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı maliyeti ilgililerden peşin olarak tahsil edilir.

Hafriyat Sırasında Alınacak Önlemler

Madde 14 — Hafriyat yapanlar, hafriyat toprağının çıkartılması sırasında gürültü ve görüntü kirliliğı ile toz emisyonlarını azaltacak tedbirleri almak ve faaliyet alanının çevresini kapatmakla yükümlüdür. Hafriyat işlemleri sırasında kazıdan çıkacak toprak miktarı ile dolgu hacimleri eşitlenecek şekilde planlama yapılır ve hafriyat toprağının öncelikle faaliyet alanı içerisinde değerlendirilmesi sağlanır.

İnşaat yeri haricinde ~~en az 2000 (iki bin) metrekare~~ çıkarılacak hafriyatı alabilecek kadar alanı bulunan faaliyet sahipleri, çıkarılan hafriyat toprağını yeniden değerlendirilmek üzere bu alanda geçici olarak biriktirebilirler. **Faaliyet sahibi iş bitim süresi sonunda geçici depoladığı hafriyat toprağını faaliyet alanında kullanacağını ya da nihai bertaraf tesisine göndereceğı**

taahhüdünü belediye mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amire, belediye mücavir alan sınırları içerisinde ise belediyelere verir ve belirtilen süre sonunda bu kurumlar verilen taahhüdün yerine getirilip getirilmediğinin denetimini yapar.

Hafriyat toprağının çıkartılması sırasında doğal drenaj sistemleri korunur ve olabilecek erozyona karşı önlem alınır. Hafriyat yapan kişi/kuruluş hafriyat toprağının çıkarılması esnasında hafriyat alanının yanındaki binaları, doğal drenaj, enerji ve telekomünikasyon tesislerini/sistemlerini, kaldırım ve yol kaplamasını korumak, olabilecek hasar ve erozyona karşı önlem almakla yükümlüdür.

Hafriyat sırasında bitkisel toprak alt topraktan ayrı olarak toplanır. Derinliğine ve yapısına bağlı olarak kazılarak yeniden kullanılmak üzere yığılır. Bitkisel toprağın depolanacağı yerin % 5'den fazla eğimli olmaması gerekir. Bitkisel toprağın saklanma sürecinde olabilecek kayıplar önlenir ve toprağın kalitesi korunur. Bitkisel toprak uzun süre açıkta bırakılacak ise yüzeyinin çabuk gelişen bitkiler ile örtülmesi temin edilir. Ayrı toplanan bitkisel toprak park, bahçe, yeşil alan, tarım ve benzeri çalışmalarda tekrar kullanılır. **Bitkisel toprağın taşınması esnasında ilgili belediyeden izin alınır.**

Küçük Çaplı İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Toplanması ve Taşınması

Madde 15 — 2 (iki) tona kadar atık oluşumuna neden olacak küçük çaplı tamirat ve tadilat yapan kişi ve kuruluşlar ile inşaat firmaları, mücavir alan sınırları içinde ilgili belediyeye, büyükşehirlerde ise ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine veya bu mercilerden atıkları toplamak ve taşımak amacıyla izin almış/yetkilendirilmiş firmalara başvurarak oluşan inşaat/yıkıntı atıklarının uygun kaplarla toplanmasını, taşınması ve belediyenin veya mülki amirin gösterdiği yere götürülmesini sağlamakla yükümlüdürler. **Bu maksatla araç takip sistemi kurularak hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıkları taşıyan araçların bir sistem dahilinde takibi sağlanmalıdır.**

Oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamalar, 17 nci maddede belirtilen esaslar doğrultusunda atık üreticileri tarafından karşılanır.

Büyük Çaplı İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Toplanması ve Taşınması

Madde 16 — 2 (iki) tondan fazla atık oluşumuna neden olacak büyük çaplı tamirat ve tadilat işlemleri ile inşaat ve yıkım işlemlerinde faaliyet sahibi mücavir alan sınırları içinde ilgili belediyeye, büyükşehirlerde ise ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine başvurarak izin almak zorundadır. Bununla ilgili işlemler 23 üncü maddede belirtilen esaslara göre yapılır. Bu izin belgesinde, yapılacak tadilat/tamirat/inşaat/yıkımın türü ile oluşacak tahmini atık miktarı belirtilir. Faaliyet sahibi veya tadilat/tamirat/inşaat/yıkımı yapacak firma, ilgili belediyeye/mülki amire veya bu mercilerden atıkları toplamak ve taşımak amacıyla izin almış/yetkilendirilmiş firmalara başvurarak faaliyetin yapılacağı yere geçici biriktirme konteynerinin yerleştirilmesini temin eder. Bu konteyner yerleştirilmeden tadilat/tamirat/inşaat/yıkım işlemlerine başlanılmaz.

Geçici biriktirme konteyneri veya kapları sarı renkli olacak, üzerlerine atılacak ve atılmayacak atık türleri yazılacaktır. Evsel, zararlı ve tehlikeli atıkların bu konteynerlere atılması yasaktır. İnşaat/yıkıntı atıkları içine tehlikeli atık atılması durumunda bu atıklar tehlikeli atık olarak kabul edilir ve bertarafı ilgili mevzuata göre yapılır. Dolan konteynerler, belediyeler/mahallin mülki amirliği veya bu mercilerden atıkları toplamak ve taşımak amacıyla izin almış/yetkilendirilmiş firmalar tarafından geri kazanım veya depolama tesislerine taşınır.

Oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamalar, 17 nci maddede belirtilen esaslar doğrultusunda atık üreticileri tarafından karşılanır.

Büyük çaplı yol ve bina tadilat, tamirat ve yıkım işlerini yapan firmalar inşaat/yıkıntı atıklarının kaynağa azaltılmasından, tekrar kullanılmasından, geri kazanılmasından ve bertaraf tesislerine taşınmasından sorumludurlar.

Cadde, sokak, yol ve tretuvarlarda yapılacak hafriyat, bakım, onarım ve inşaat işlerinde ortaya çıkacak ve tekrar kullanılacak hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıkları taşınabilir konteynerlerde biriktirilecek, cadde ve sokak kirliliğı ile görüntü ve toz kirliliğine neden olmayacaktır.

[Araç takip sistemi kurularak hafriyat toprağı ve inşaat yıkıntı atıkları taşıyan araçların bir sistem dahilinde takibinin sağlanması gerekmektedir.](#)

Atık Bertarafında Mali Yükümlülük

Madde 17 — Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıkları üreticileri oluşan atıkların toplanması, taşınması ve bertarafı ile ilgili harcamaları karşılamakla yükümlüdürler. Bu amaçla uygulanacak bedel, geri kazanım/depolama sahasının uzaklığı ve oluşan atık miktarı esas alınarak büyükşehirlerde ilçe belediyelerinin teklifi ile büyükşehir belediyesi, diğer illerde ise il ve ilçe belediyeleri, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amiri tarafından tespit ve ilan edilir.

Yıkım Faaliyetleri İçin İzin Alınması

Madde 18 — Yıkım çalışmasına başlanılmadan önce, yıkım faaliyetini gerçekleştirecek kişi, kuruluş veya firmaların mücavir alan sınırları içinde ilgili belediyeye, dışında ise mahallin en büyük mülki amirine başvurarak [inşaat ruhsatı alınırken](#), yıkım iznini de almaları zorunludur. Bununla ilgili işlemler 23 üncü maddede belirtilen esaslara göre yapılır.

Yıkım İşlemleri

Madde 19 — Yıkımı yapılacak yapıların içlerindeki geri kazanılabilir malzemelerin öncelikle ayrıştırılması ve geri kazanılması esastır. Bu çerçevede kapı, pencere, dolap, taban ve duvar kaplamaları, döşemeleri ve yalıtım malzemeleri gibi inşaat malzemeleri ile tehlikeli atıklar yıkımı yapılacak yapılardan ayıklanır ve ayrı toplanır. Yıkım işlemleri sırasında gürültü, toz ve görüntü kirliliğı ile ilgili olarak 20 ve 21 inci maddelerde belirtilen tedbirler alınır. Yıkımın hidrolik ekipmanlara sahip iş makineleri ile yapılması durumunda, kolon ve kiriş gibi beton yapılar kesilir veya parçalanır.

Çalışanların sağlığını ve güvenliğini korumak amacıyla, asbest içeren malzemelerin kullanıldığı binaların yıkımı, sökümü, tamiratu ve tadilatı sırasında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından hazırlanan ve 26/12/2003 tarihli ve 25328 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Asbestle Çalışmalarda Sağlık ve Güvenlik Önlemleri Hakkında Yönetmelik esaslarına uyulur.

Gürültü Emisyonu

Madde 20 — Hafriyat, inşaat/tamirat/tadilat ve yıkım işlemleri sırasında oluşacak gürültü emisyonları ile ilgili olarak, 44/12/1986 tarihli ve 19308 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren ~~Gürültü Kontrol Yönetmeliğı~~ [07/03/2008 tarihli 26809 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Gürültünün Değerlendirilmesi Ve Yönetimi Yönetmeliğı](#) esaslarına uyulur.

Toz Emisyonu

Madde 21 — Hafriyat, inşaat/tamirat/tadilat ve yıkım işlemleri sırasında oluşacak toz emisyonları ile ilgili olarak, 02/11/1986 tarihli ve 19269 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Hava Kalitesinin Korunması Yönetmeliğı’nde belirtilen hava kalitesi standartlarının sağlanması gerekir.

Oluşacak toz emisyonlarının asgariye indirilmesi, görüntü kirliliğinin önlenmesi ve gerekli emniyet koşullarının sağlanması amacı ile tadilat/yıkım yapılacak binaların dış cephesi yırtılmaz ve tutucu özelliğe sahip file ve benzeri malzeme ile koruma altına alınır.

Tehlikeli Atıkların Toplanması ve Bertarafı

Madde 22 — İnşaat/yıkıntı atıkları içerisinde bulunan asbest, boya, florasan, civa, asit ve benzeri tehlikeli atıklar diğer atıklardan ayrı olarak toplanır ve Tehlikeli Atıkların Kontrolü Yönetmeliği hükümlerine göre bertaraf edilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının

Taşınmasına İlişkin Esaslar

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi Alınması

Madde 23 — Hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atığı üretenler, ürettikleri hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıklarını, taşıma izni almış nakliye araçlarıyla gerekli izinleri almış depolama sahalarına taşımak veya taşıtmakla yükümlüdürler.

Hafriyat toprağı üretenler ile faaliyetleri sonucu 2 tondan fazla atık oluşumuna neden olacak inşaat/yıkıntı atığı üreticileri, mücavir alan sınırları içinde belediyeye, büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesine, mücavir alan sınırları dışında ise mahallin en büyük mülki amirine müracaat ederek "Atık Taşıma ve Kabul Belgesi" almak zorundadır.

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi üç bölümden oluşur ve eksiksiz olarak doldurulur. Birinci bölümde; hafriyat toprağı veya inşaat/yıkıntı atıklarını üretenler, ikinci bölümde üretilecek atığı taşıyacak şahıs veya firmalar, üçüncü bölümde ise atığın geri kazanılacağı/depolanacağı saha ile ilgili bilgiler bulunur.

Atık Taşıma ve Kabul Belgesi 4 nüsha olarak düzenlenir. Bir nüshası düzenleyen kurumda kalır. Kalan üç nüshadan biri atık üreticisine, biri taşıyıcı kişi veya firmaya, biri de atığın geri kazanılacağı/depolanacağı tesis yetkilisine verilir. İnceleme ve denetim sırasında bu belgenin ilgili tüm taraflarca denetim elemanlarına gösterilmesi zorunludur.

Çevre Kanununun 11 nci maddesi gereğince, taşıma izni almadan inşaat ve dolgu için izin verilmemesi, taşıma izni alınmadığı takdirde verilen iznin iptal edilmesi gerekmektedir.

Hafriyat Toprağı ile İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıyıcılarının İzin Alma Zorunluluğu

Madde 24 — Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarını taşımak isteyen kişi veya kurum/kuruluşlar mücavir alan sınırları içinde ilgili belediyeye, dışında ise mahallin en büyük mülki amirine başvurarak "Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıkları Taşıma İzin Belgesi" almakla yükümlüdürler. Bu amaçla yapılacak başvurularda istenecek belge ve bilgiler ilgili belediye tarafından belirlenir. **Hafriyat Toprağı ve İnşaat/yıkıntı atığı taşıyan araçlar sarı renkli olacak ve araçların üzerinde büyük harflerle "Hafriyat Toprağı ve İnşaat/Yıkıntı Atığı Taşıma Aracı" ibaresi yazılı olacaktır.** Bu atıkları taşımak isteyen kişi ve kuruluşlar yeterli sayıda ve değişik ebatlarda sarı renkli konteyner ve kapları bulundurmakla yükümlüdürler. **Atık taşıma izninin geçerlilik süresi 5 yıldır. Taşıma izni devredilemez.**

Taşıma izni veren kuruluşlar tarafından yapılan denetimler esnasında Yönetmelikte belirtilen şartları sağlamayan araçların izinleri iptal edilir.

Taşıma izinleri alındığı belediye sınırları içerisinde geçerlidir. Yeni bir belediye sınırı içerisinde çalışılmak istediğinde ilgili belediyeden yeni bir taşıma izni alınması gerekir. **Birden fazla il sınırları içerisinde yürütülen projeler bu kapsam dahilinde değildir.**

Bu atıkları taşımak amacıyla taşıma izni alan firmaların isimleri ve irtibat numaraları, geri kazanım veya depolama alanı/alanlarının yerleri ile bu alanlara ulaşacak yol güzergahı

krokileri ilgili belediyeler tarafından İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne bildirildikten sonra halkın bilgileneceği şekilde 3 ayda bir güncellenerek ilan edilir.

~~Taşıma izni alan araçların araç takip sistemine dahil olması gerekir.~~

Hafriyat Toprağı ile İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Taşınması Sırasında Alınacak Önlemler

Madde 25 — Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının taşınması sırasında çevrenin kirletilmemesi, trafiğin aksatılmaması ve can ve mal emniyeti için gerekli tedbirler öncelikle nakil işlemlerini gerçekleştiren kişi veya firma tarafından alınır. Taşıma sırasında oluşabilecek çevresel kirlenmeyi önlemek amacıyla araçların üzerleri uygun malzemeye kapatılır. Araçlara kapasitenin üzerinde yükleme yapılmaz ve araçlar tekerleklerinde olabilecek çamur ve benzeri kirlilik temizlendikten sonra trafiğe çıkartılır.

Belediye ve mahallin en büyük mülki amiri, atık taşıyan araçların şehir içi trafiğini olumsuz etkilememesi için bu araçların belirli saatler arasında trafiğe çıkmaları konusunda düzenleme yapma yetkisine sahiptir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Geri Kazanılması ve Değerlendirilmesine İlişkin Esaslar

Hafriyat Toprağının Tekrar Kullanılması ve Geri Kazanılması

Madde 26 — Hafriyat toprağı ile inşaat/yıkıntı atıklarının öncelikle kaynağında azaltılması, ayrı toplanması, tekrar kullanılması ve geri kazanılması esastır.

Hafriyat sırasında, bitkisel toprak ayrı olarak toplanır. Bitkisel toprak park, bahçe, yeşil alan yapımında rekreasyon amacıyla kullanılacak ve kesinlikle depolama sahasına gönderilmeyecektir. Bitkisel toprağın ticari amaçla kullanılması durumunda mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amirden, mücavir alan sınırları içerisinde ise belediyelerden gerekli izinleri almakla yükümlüdür.

Bitkisel toprak dışındaki hafriyat toprağı ise öncelikle dolgu, rekreasyon, katı atık depolama alanında günlük örtü ve benzeri amaçla kullanılacak, tekrar kullanılmalarının mümkün olmaması durumunda depolanarak bertaraf edilecektir. Bu tür atıkları dolgu amaçlı olarak kullanacak kurum, kuruluş ya da şahıslar onaylanmış dolgu uygulama projeleri ile birlikte mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amirden, mücavir alan sınırları içerisinde ise belediyelerden gerekli izinleri almak üzere başvurur.

Kimyasal/pişebilirlik özelliklerinin uygun olması durumunda yüksek miktarlardaki hafriyat toprağı çimento-sanayiinde kil hammaddesi olarak öncelikle kullanılacaktır. Gerekli analizler yapıldıktan sonra kil hammaddesinin uygunluğuna karar verilmelidir.

İnşaat/Yıkıntı Atıklarının Geri Kazanılması

Madde 27 — Doğal kaynakların korunması, sürdürülebilir üretim, depolanacak atık miktarının azaltılması ve ekonomik değer yaratılması amacıyla inşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanılması esastır. Yüksek kaliteli geri kazanım ürünleri elde edilmesi ve maliyetlerin azaltılması amacıyla atıkların oluştukları yerlerde ayrılması gerekmektedir.

Geri kazanılamayan inşaat/yıkıntı atıkları gerekli ayrıştırma ve boyut küçültme yapıldıktan sonra Katı Atıkların Kontrolü Yönetmeliği'nde belirtilen esaslara göre katı atık depolama alanında günlük örtü malzemesi olarak kullanılabilir.

Asfalt (Yol Kaplama) Atıklarının Geri Kazanılması

Madde 28 — Yol, havaalanı pisti ve benzeri yapıların tadilatı/tamirâtı ve yıkımı sırasında oluşan asfalt atıkları, diğeri inşaat/yıkıntı atıklarından ayrı olarak toplanır, taşınır ve geri kazanılır. Asfalt atıklarının gelişigüzel yerlere atılması yasaktır.

Asfalt atıklarının geri kazanılması esas olup, geri kazanım tesislerinde ikincil ürün haline getirilen asfalt atıkları ~~düşük trafik yoğunluklu~~ yollarda dolgu malzemesi olarak veya asfalt üretim tesislerinde öncelikli olarak kullanılır.

İnşaat/Yıkıntı Atığı Geri Kazanım Tesisleri

Madde 29 — Geri kazanım tesisleri inşaat/yıkıntı atıklarının özelliklerine, miktarına ve hacmine bağlı olarak sabit veya geçici olarak planlanır.

Taşkın riskinin yüksek olduğu yerlerde, yağmur sularının akışını engelleyecek vadilerde veya dere yataklarında, heyelan, çığ ve erozyon bölgelerinde geri kazanım tesislerinin kurulmasına ve işletilmesine müsaade edilmez.

Geri kazanım tesisleri, yüzeysel su kaynaklarından en az 300 (üç yüz) metre uzaklıkta kurulur. Sabit tesislerin en yakın yerleşim birimine uzaklığı 200 (iki yüz) metreden az olamaz. Tesisin etrafı tel çit ile çevrilir. Geri kazanım tesisleri, inşaat/yıkıntı atıkları depolama sahalarında da kurulabilir. Geri kazanım tesislerinin bulunacağı sahanın zemini, su birikmeyecek ve yer altı suyu kirlenmeyecek şekilde betondan yapılır, tesisin çalışması sırasında gürültü ve toz emisyonları ile ilgili sınır değerler sağlanır.

Geri kazanım tesislerinde inşaat/yıkıntı atıklarının kabul edileceği birim, işletme binası, kantar ve kontrol ünitesi ile yeterli sayıda ve kapasitede ayırıcı, kırıcı, elek, taşıma sistemleri ile geçici depolama alanı bulunmak zorundadır. Geri kazanım tesislerinde bulunması zorunlu ekipmanların kiralama yoluyla da temini mümkündür. Geri kazanım tesislerine izin alınması aşamasında bu ekipmanların mülkiyetlerine dair bilgi ve belgelerin izin vermeye yetkili mercilere sunulması gerekmektedir.

Geri Kazanım Tesisleri İçin Yapılacak Başvurularda İstenecek Belgeler

Madde 30 — Bu amaçla yapılacak başvurularda,

~~Çevre Kanununca Alınması Gereken İzin ve Lisans kapsamında değerlendirilecek.~~

~~a) 36 nci maddenin (g) bendine kadar sıralanan bilgi ve belgeler, Ticaret sicil kaydı,~~

~~b) Ticaret sicil gazetesini örneği,~~

~~c) Belgeleri imzalamaya yetkili olanların noter tasdikli imza sirküleri,~~

~~d) Arazinin mülkiyet durumunu gösterir belge,~~

~~1) Orman arazileri için Orman Bölge Müdürlüğü, hazine arazileri için Milli Emlak Genel Müdürlüğü, vakıf arazileri için Vakıflar Genel Müdürlüğü, il özel idaresine ait araziler için İl Özel İdare Müdürlüğüne, tarım ve mera arazisi için Tarım ve Köyişleri Bakanlığına, terk edilmiş maden ve taşocakları için Maden İşleri Genel Müdürlüğüne müracaat edilerek, bu kurumlardan alan ve koordinatlar belirtilerek alınmış muvafakat belgesi,~~

~~2) Özel şahsa ait taşınmazlar için tapu sahibinden alınmış noter tasdikli muvafakat belgesi,~~

~~e) Mücavir alan sınırları içinde ve büyükşehir belediyesi olan yerlerde ilgili ilçe belediyesinin; mücavir alan sınırları dışında ise İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne İl Özel İdaresinin onay yazısı,~~

~~f) Arazinin topografik haritası, koordinatlı krokisi, nazım imar plan durumu ve uygulama imar durumu,~~

~~g) Arazinin zemin etütleri,~~

~~b) h) Geri kazanım tesisindeki ünitelerin yerleşim planları,~~

~~c) ı) Geri kazanım tesisi işletim projesi işletme planı,~~

~~d) j) İşin özelliğine uygun, en az bir tanesi üniversitelerin ilgili dört yıllık teknik bölümünden mezun olan teknik eleman olmak üzere çalıştırılacak personel sayısı ve özellikleri,~~

~~e) k) Geri kazanım tesisinde kullanılacak makine ve araç gereç listesi, her birinin teknik özellikleri ve kapasiteleri,~~

~~f) l) Kapatılma ve sonrası için önerilen rehabilitasyon planı ve prosedürü, ile ilgili detaylı bilgi ve belgeler bulunacaktır.~~

~~Geri kazanım tesisi izni almak isteyen kişi, kurum ve kuruluşlara yukarıda belirtilen bilgi ve belgeler tamamlanır ve Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıkları İnceleme Kurulu'na sunulur. İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne sunulur. İlgili kurum ve kuruluşların katkısıyla İl Çevre ve Orman Müdürlüğü'nün koordinasyonunda teşkil edilecek komisyonun incelemesi sonucunda alınan komisyon kararı doğrultusunda mücavir alan sınırları dışında en büyük mülki amir, mücavir alan sınırları içerisinde belediyeler geri kazanım tesisi iznini verir. Bir örneği Ek-3'te verilen Hafriyat Toprağı Sahası/ Geri Kazanım Tesisi Belgesi düzenlenir.~~

Gerı Kazanım Tesislerine İzin Verilmesi ve İptali

Madde 31 — Geri kazanım tesislerine izin vermeye ve verilen izni iptal etmeye 38 inci maddede belirtilen merciler yetkilidir.

Gerı Kazanım Tesislerine Atık Kabul Prosedürü

Madde 32 — İnşaat/yıkıntı atıklarının geri kazanım tesislerine kabulü sırasında aşağıdaki esaslara uyulacaktır;

a) Tesise kesinlikle katı, sıvı, zararlı ve tehlikeli atık kabul edilmeyecektir.

b) Geri kazanım tesisi girişinde öncelikle atıkların taşıma ile ilgili dokümanları kontrol edilecek, belediye veya mülki amirin izin vermediği taşıyıcıların atıkları ile Atık Taşıma ve Kabul Belgesi bulunmayan taşıyıcıların atıkları tesise kabul edilmeyecektir.

c) Gerekli evraklarının bulunduğu tespit edilen atıkların görsel incelemesi yapılarak taşıma ve kabul belgesindeki bilgiler ile uyumu kontrol edilecektir.

~~d) Atıkların içinde, 39 uncu maddede belirtilen sıvıların ve sıvı atıkların, arıtma çamurlarının, parlayıcı ve patlayıcı maddelerin, tıbbi atıkların, hayvan kadavralarının ve gübrelerinin, radyoaktif madde ve atıkların, tehlikeli atıkların ve evsel katı atıkların bulunması veya bunlarla karışmış olması durumunda atıkların kabulü yapılmayacak ve yetkili makama haber verilecektir. Bu durumda atık üreticileri ve taşıyıcılar hakkında ilgili kanunların belirlediği cezalar uygulanır.~~

e) Kabulü uygun görülen atıklar tartılacak; atığın miktarı, üretim yeri, getiriliş tarihi ve araç plakası gibi bilgilerin kaydından sonra araç sahaya gönderilecektir.

f) Geri kazanım işleminden sonra geri kazanılan ürünün adı, miktarı, standardı, satış yeri, satış miktarı ve kullanım alanı gibi bilgiler de düzenli olarak dijital ve dosya ortamında kayıt altına alınacaktır.

~~g) Denetim anında kayıt altına alınan bilgilerin denetleyen personele sunulabilecek şekilde hazır bulundurulması ve her yıl İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne iletilmesi gerekmektedir.~~

Gerı Kazanım Ürünleri ve Kullanım Alanları

Madde 33 — Geri kazanılmış ürünler, ilgili standartları sağlamak şartı ile gerekli işlemlerden sonra orijinal malzemeler ile birlikte veya ayrı olarak, yeni beton üretiminde, yol, otopark, kaldırım, yürüyüş yolları, drenaj çalışmaları, kanalizasyon borusu ve kablo döşemelerinde dolgu malzemesi olmak üzere, alt ve üst yapı inşaatlarında, spor ve oyun tesisleri inşaatları ile diğer dolgu ve rekreasyon çalışmalarında öncelikli olarak kullanılır.

ALTINCI BÖLÜM

Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları

Depolama Sahalarının Yer Seçimi, İnşası ve İşletilmesine İlişkin Esaslar

Atıkların Depolanması

Madde 34 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Depolama Tesisleri

Madde 35 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Hafriyat Toprağı İle İnşaat/ Yıkıntı Atıkları Depolama Sahaları İçin Yapılacak Başvurularda İstenecek Belgeler

Madde 36 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Hafriyat Toprağı, İnşaat/Yıkıntı Atıkları İnceleme Kurulu

Madde 37 —(26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Depolama Tesislerine İzin Verilmesi ve İptali

Madde 38 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Depolanması Yasak Olan Atıklar

Madde 39 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Atık Kabul Prosedürü

Madde 40 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Atıkların Depolanması

Madde 41 —(26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

Depolama Sahalarının Kapatılması ve Rehabilitasyonu

Madde 42 — (26.03.2010 tarih ve 27533 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan yönetmelikle madde yürürlükten kaldırılmıştır.)

ALTINCI BÖLÜM

Hafriyat Toprağı Sahalarının Yer Seçimi, İnşası ve İşletilmesine İlişkin Esaslar

Hafriyat Toprağı Sahalarının Özellikleri

Madde 34 — Hafriyat toprağı sahaları, toprak işlenmesine elverişli ve üretim potansiyeli yüksek olan arazilerle, sulu tarım ve bağ-bahçe olarak kullanılan arazilerin veya sınıfı ne olursa olsun iklim özelliklerinden yararlanılarak tarımsal üretime ayrılan arazilerde, içme, sulama ve kullanma suları rezervuarlarının mutlak ve kısa mesafeli koruma alanlarında kurulmaz. Taşkın riskinin yüksek olduğu yerlerde, yağmur sularının akışını engelleyecek vadilerde veya dere yataklarında, heyelan, çığ ve erozyon bölgelerinde hafriyat toprağı sahalarının kurulmasına ve işletilmesine müsaade edilmez. Hafriyat toprağı sahalarının en yakın yerleşim birimine olan uzaklığı 200 metre (iki yüz), mezarlıklara olan uzaklığı ise 100

(yüz) metreden az olamaz. Güvenlik bariyeri oluşturulmuş sahalarda hafriyat toprağının kabul birimi, işletme binası ve kantar bulunur.

Hafriyat Toprağı Sahalarının İzin Prosedürü

Madde 35 — 21/05/2010 tarihli 2010/9 sayılı Genelge ekinde yer alan Entegre Atık Yönetim Planı Hazırlama Kılavuzunda Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıkları Yönetim Planı formatı belirlenmiş olup atık yönetim planı bu doğrultuda hazırlanır. Yönetmelik kapsamında, hafriyat toprağının, alan ıslahı, restorasyon veya dolgu maksatlı kullanımına izin vermeye yetkili kurumlar, yapılacak başvuruları incelemek ve sonuçlandırmak maksadıyla başvuru sahibi tarafından hafriyat toprağı sahasının atık yönetim planı ile uyumlu olduğunu gösteren raporu İl Çevre ve Orman Müdürlüğüne sunarak uygun görüşü alır ve izin verilen tesisler için Ek-2’de verilen Hafriyat Toprağı Sahası/Geri Kazanım Tesis Belgesini düzenler.

Rehabilitasyon Projeleri

Madde 43 — Rehabilitasyon projesi, çalışma alanında döküm işlemlerinin başlamasından önce hazırlanacak, çalışmaların tümü ile veya öngörülen şekli ile kısmen sonuçlanmasını müteakiben en geç 1 yıl içinde uygulamaya konulacaktır. Söz konusu alanın ne amaçla değerlendirileceği yerel koşullar da göz önüne alınarak belirlendikten sonra buna uygun projelendirme yapılacaktır.

Bu projelerde, bitkilendirme planı, yaban hayatı koruma planı, yüzey suları yönetim planı ile bunlara ait çizim ve hesaplar yer alacaktır. Bu çalışmalarda esas olacak ana kriterler aşağıda sıralanmaktadır;

- a) Rehabilitasyon çalışmaları sonucunda, sahaya doğal görünüm kazandırılacaktır.
- b) Projenin uygulanması sonucunda ortaya çıkacak yapının veya oluşan yeni alanın kullanımını, yerel çevre koşulları ile tam uyum içinde olacak ve tüm canlılar için tartışmasız güvenli bir ortam sağlanacaktır.
- c) İnsanların dolaşımına açılan alanlarda 3.0 metreden yüksek kademe ve 5.0 metreden dar basamak bulunmayacaktır.
- d) Bütün şev yüzeyleri dayanma duvarı ile tutulmaksızın doğal hali ile stabil olacak şekilde düzenlenecektir.
- e) Alanın dış çevresinde eğimli yüzey var ise taş ve parça yuvarlanmaları ile kaymalara karşı kesin önlem alınacaktır.
- f) Rehabilitasyon sırasında, atıkların şev açılarının değiştirilmesi söz konusu ise, verilecek yeni eğim örtü toprağının serilmesine, bitki örtüsünün gelişmesine izin verecek, erozyonu ve atıkların yüzeye çıkmasını önleyecek değerlerde olacaktır.
- g) Alan çevresi su trafiği açısından yeterince güvenli hale getirilecektir. Yörenin en yoğun yağış koşullarında, su toplama ve akma kanalları ile çevre doğal drenaj sistemi yeterli olacak şekilde planlanacak, çukur alanların su baskınına uğraması olasılığına karşı yeterli önlemler alınmış olacaktır.
- h) Alanın üzeri yapılacak bitkilendirme çalışmasına bağlı olarak bitkisel üst örtü toprağı ile kaplanacak ve ağaçlandırılacaktır.

Doğal Afet Atıklarının Yönetimi

Madde 44 — Başta deprem olmak üzere doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının yönetiminden, mahallin en büyük mülki amirinin başkanlığında oluşturulacak Kriz Merkezi sorumludur. Merkez, olası bir doğal afet durumunda oluşabilecek atık miktarı, bunların kaldırılması ve taşınması için gerekli araç-gereç ve ekipman ile bu atıkların depolanacağı uygun alanları bu Yönetmelikte belirtilen esaslara göre önceden tespit eder ve

gereken hazırlıkları yapar. Çalışmalar hakkında Bakanlığa düzenli olarak bilgi verilir. Mevcut taşıyıcı firmalar ile depolama ve geri kazanım tesisleri Kriz Merkezleri ile uyumlu çalışırlar. Doğal afetler sonucunda oluşan yıkıntı atıklarının taşınması ve depolanması faaliyetleri Kriz Merkezi tarafından yapılan planlamalar doğrultusunda, [mücadir alan sınırları dışında İl Özel İdaresinin, mücadir alan sınırları içinde ilgili belediyenin sorumluluğunda belediye veya belediyenin kendileri veya yetkilerini devrettiği kişi ve kuruluşlar tarafından yürütülür.](#)

Denetleme

Madde 45 — Bu Yönetmelik kapsamına giren bütün faaliyetlerin, bu Yönetmelik ve diğer çevre mevzuatına uygun olarak yapılıp, yapılmadığını denetleme yetkisi Bakanlığa, aittir. Ayrıca depolama izni vermekle yetkili ve görevli kurumlar ile [Çevre Kanununun 12 nci maddesine göre yetki devri yapılmış kurum ve kuruluşlar](#) da bu Yönetmelik hükümlerine uyulup uyulmadığını denetleme yetkisine sahiptir.

Yönetmeliğe Aykırılık

Madde 46 — Yönetmelik hükümlerine aykırı hareket edenler hakkında [2872 sayılı Çevre Kanununun 15 ve 16 nci maddelerinde belirtilen merciler tarafından gerekli işlemler yapılır ve Kanunun 20, 21, 23, 24 ve 26 ncı maddelerinde belirtilen cezalar verilir.](#)

~~Çevre kirliliğine sebep olmamakla birlikte Yönetmelikte bahsi geçen izin ya da belgeleri almayan, taşıma yapmak için aracı uygun olmayan kurum, kuruluş ve şahıslara Kabahatler Kanunu veya Trafik Kanunu hükümleri uygulanır.~~

~~**Geçici Madde 1**— Mevcut hafriyat toprağı ve inşaat/yıkıntı atıkları geri kazanım ve depolama tesisleri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 (bir) yıl içinde, belediye sınırları ile mücadir alan sınırları dışında kalan yerlerde mahallin en büyük mülki amiri, belediye sınırları ve mücadir alan sınırları içindeki yerlerde belediyeler, büyükşehir belediyesi olan yerlerde büyükşehir belediyelerine başvurarak gerekli izinleri alırlar.~~

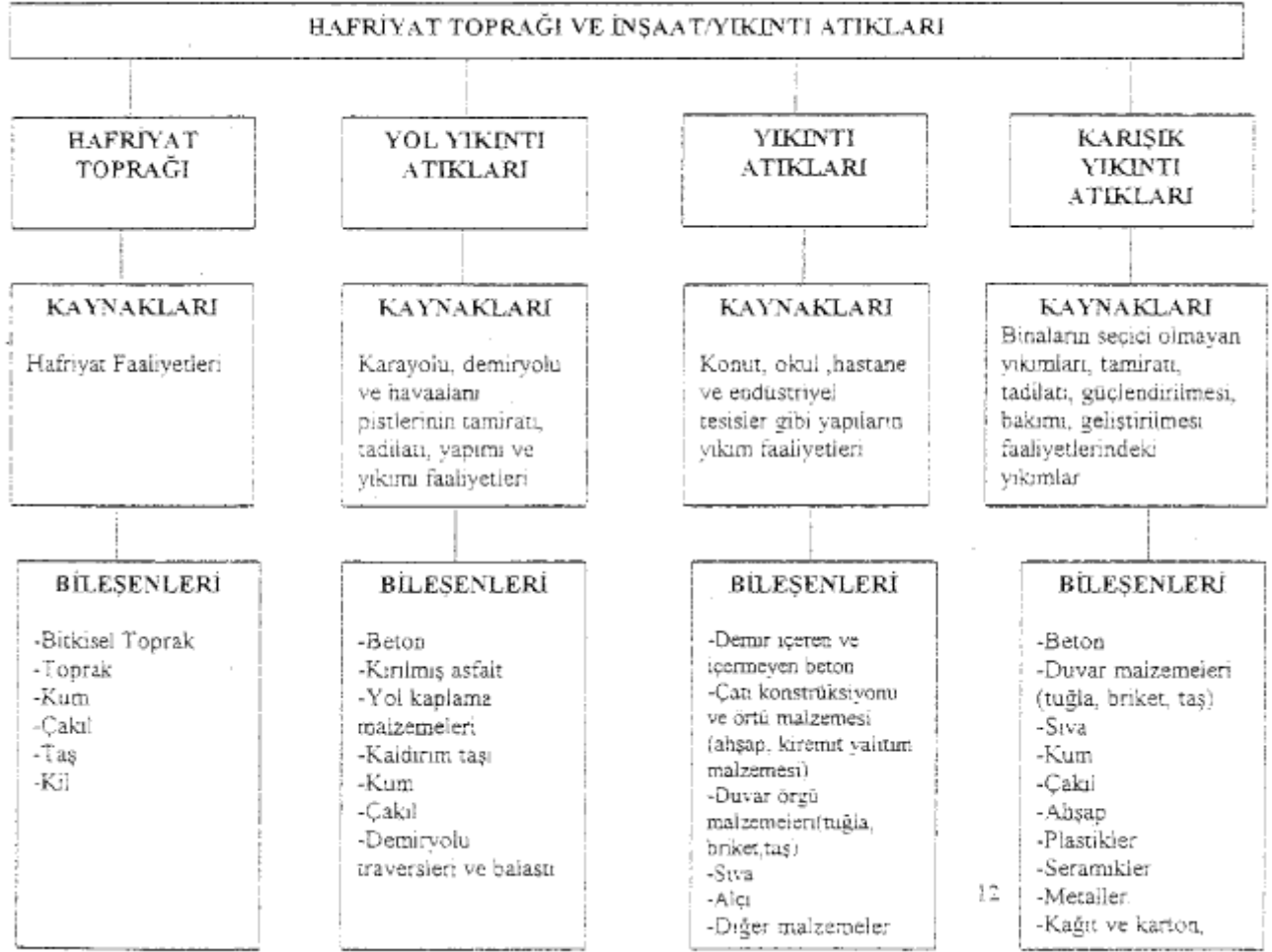
~~**Geçici Madde 2**— Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 1 (bir) yıl içinde, belediye sınırları içindeki yerlerde belediyeler, büyükşehir belediyesi olan yerlerde büyükşehir belediyeleri; belediye sınırları ile mücadir alan sınırları dışında kalan yerlerde mahallin en büyük mülki amiri, inşaat/yıkıntı atığı geri kazanım ve depolama tesislerini kurmak/kurdurmakla yükümlüdürler.~~

Yürürlük

Madde 47 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 48 — Bu Yönetmelik hükümlerini Çevre ve Orman Bakanı yürütür.

EK-2

**HAFRİYAT TOPRAĞI VE İNŞAAT/YIKINTI ATIKLARI
TAŞIMA VE KABUL BELGESİ**

Tarih :
Belge No :

**HAFRİYAT TOPRAĞI VE İNŞAAT/YIKINTI
ATIK ÜRETİCİSİNİN**

Adı :
Adresi :
Tel/Faks Numarası :
Üretileceği Yerin (İnşaatın)
Adresi :
Üretilecek Atık Miktarı :
Üretilecek Atığın Cinsi :

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim.
İsim ve imza

TAAHÜTÇÜ FİRMANIN/ ŞAHSİNİN

Adı :
Adresi :
Tel/Faks Numarası :
İzin Belge No :
Nakliyyede Kullanılacak
Araçların Plakası :

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim.
İsim ve imza

**DEPOLAMA/GERİ KAZANIM
TESİSİ VE İŞLETİMCİSİNİN**

Tesisin Adı :
Tesisin Adresi :
Tel/Faks Numarası :
Tesis İzin Belge No :
İşletmecinin Adı :
Adresi :
Tel/Faks Numarası :

Yukarıdaki bilgilerin doğruluğunu kabul ve beyan ederim.
İsim ve imza

Yukarıda üretileceği yer, tahmini miktarı, taşıyıcısı ve depolama/geri kazanım tesisi belirtilen atığın taşınması ve depolama/ geri kazanım tesisine kabulü uygundur.

Onaylayan
Yetkili İmza ve Mühür

NOT 1-Bu belge belediye/mahallin en büyük mülki amiri tarafından dört nüsha olarak düzenlenir. Birinci nüshası düzenleyen kurumda, ikinci nüshası atık üreticisinde, üçüncü nüshası taşıyıcıda, dördüncü nüshası ise depolama/geri kazanım tesisi işletmecisinde kalır.

2-Nakliyyede kullanacak araçlar ek listede olup, değişiklik olması halinde bildirilecektir.

EK-3

HAFRIYAT TOPRAĞI VE İNŞAAT/YIKINTI ATIKLARI
DEPOLAMA /GERİ KAZANIM TESİSİ
İZİN BELGESİ

Belge No :

Tarih :

BELGE JÜRÜ

GERİ KAZANIM TESİSİ İZİN BELGESİ

DEPOLAMA TESİSİ İZİN BELGESİ

TESİS SAHİBİ KİŞİ/KURUM/KURULUŞUN

Adı :

Adresi :

Tel/faks Numarası :

TESİSİN

Adresi :

Tel/faks Numarası :

Kapasitesi :

Hafriyat Toprağı :

İnşaat/Yıkıntı Atığı :

Toplam :

Yüzölçümü :

Personel Sayısı :

İş Makinaları :

Su Durumu :

Elektrik Durumu :

Yol Durumu :

Yukarıda firma adı ile özellikleri yazılı depolama/geri kazanım tesisine, Hafriyat Toprağı, İnşaat ve Yıkıntı Atıklarının Kontrolü Yönetmeliği gereğince faaliyet izni verilmiştir.

Onaylayan

Yetkili İmza ve Mühür

Ek-3

HAFRİYAT TOPRAĞI SAHASI / GERİ KAZANIM TESİSİ BELGESİ

Belge No:	Tarih:
Geri Kazanım Tesisi/ Hafriyat Toprağı Sahası Sahibi Kişi/Firmanın:	
Adı :	
Adresi :	
Tel/Faks No :	
Tesisin/Sahanın	
Adresi :	
Tel/Faks No :	
Kapasitesi :	
Yüzölçümü :	
Personel Sayısı :	
İş Makineleri :	
Su Durumu :	
Elektrik Durumu :	
Yol Durumu :	

Yukarıda firma adı ile özellikleri yazılı geri kazanım tesisi/ hafriyat toprağı sahasına faaliyet belgesi verilmiştir.

Onaylayan

Yetkili İmza ve Mühür